

Gereviseerde technologische producten: hoe zit het met intellectuele-eigendomsrechten?

12 november 2026, 17:00

Katrien Meuwis

Reparatie, doorverkoop en intellectuele-eigendomsrechten in de praktijk

Het repareren en doorverkopen van technologische producten is niet langer een nicheactiviteit. Gerefurbishte smartphones, gebruikte industriële apparaten, gerepareerde sensoren en tweedehandse machines maken deel uit van de circulaire economie. Toch worden veel van deze producten beschermd door octrooien, modelrechten, handelsmerken en softwarerechten. Maakt dit de verkoop van gerepareerde of gerefurbishte producten per definitie riskant?

In de Europese Economische Ruimte (EER) is de doorverkoop van een origineel product meestal toegestaan zodra dat specifieke product door de houder van de intellectuele-eigendomsrechten of met diens toestemming op de EER-markt is gebracht. Dat wordt vaak het uitputtingsbeginsel genoemd (link naar vorig artikel over uitputting van rechten). Dit betekent dat de rechthebbende die intellectuele-eigendomsrechten normaal gezien niet langer kan gebruiken om de doorverkoop van dat specifieke product te verhinderen.

Maar reparatie en refurbishen maken het nog ingewikkelder. De vraag is niet langer alleen of het product mag worden doorverkocht, maar ook in welke mate de doorverkoper het product mag repareren, onderdelen mag vervangen, software mag updaten of het product mag wijzigen voordat het opnieuw op de markt wordt gebracht.

Wilt u meer weten over dit onderwerp?

De Sirris Patent Cell, ondersteund door de FOD Economie, is uw aanspreekpunt voor vragen in verband met intellectuele eigendom.

Praat met onze expert

Wat gebeurt er met de intellectuele-eigendomsrechten wanneer een product wordt gerefurbisht?

Een gerefurbishte smartphone kan nog steeds geoctrooieerde technologie bevatten. De vorm ervan kan nog steeds door modelrechten beschermd zijn. Het product kan nog steeds het oorspronkelijke merk dragen. Uitputting doet deze rechten niet verdwijnen. Het beginsel beperkt wel de mate waarin de houder van de intellectuele-eigendomsrechten nog zeggenschap heeft over dat specifieke fysieke product.

Voor **octrooien** is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen het repareren van een bestaand product en het feitelijk vervaardigen van een nieuw geoctrooieerd product. Het vervangen van een versleten batterij, scherm of connector zal vaak als reparatie worden beschouwd en is doorgaans toegestaan wanneer daarvoor originele of niet-inbreukmakende compatibele onderdelen worden gebruikt. Een vervangingsonderdeel kan echter zelf door een afzonderlijk octrooi worden beschermd. In dat geval kan voor de vervaardiging of verkoop ervan toestemming vereist zijn, zelfs als de ingreep als reparatie wordt beschouwd.

Voor **modellen** geldt een soortgelijk onderscheid voor zichtbare onderdelen, zoals behuizingen, schermframes, afdekkingen of machinebehuizingen. Modelrechten op het product als geheel zijn uitgeput na de eerste verkoop ervan in de EER door de rechthebbende of met diens toestemming. Daardoor zijn doorverkoop en normale reparatie doorgaans toegestaan, maar hebt u niet automatisch het recht om beschermde reserveonderdelen te kopiëren. Het EU-modellenrecht voorziet in een specifieke reparatie-uitzondering voor bepaalde vervangingsonderdelen waarvan het uiterlijk afhankelijk is van dat van het product als geheel en die uitsluitend worden gebruikt om het oorspronkelijke uiterlijk door reparatie te herstellen. Deze uitzondering is aan specifieke voorwaarden onderworpen.

Voor **handelsmerken** ligt de nadruk enigszins anders. Een doorverkoper mag normaal gezien de oorspronkelijke merknaam gebruiken om een origineel product te identificeren, bijvoorbeeld wanneer die een gerefurbishte smartphone onder het oorspronkelijke merk adverteert. De merkhouder kan echter gegronde redenen hebben om zich tegen verdere commercialisering te verzetten, met name als de staat van het product is gewijzigd of aangetast, of als de marketing een misleidende indruk wekt van een officiële relatie, certificering of garantie.

Software vereist afzonderlijke aandacht. Bij de aankoop van een toestel krijgt de koper vaak een licentie om de software ervan te gebruiken, zonder eigenaar van de software zelf te worden. Volgens het EU-recht kan het recht om een softwarekopie te verspreiden echter ook uitgeput raken, zelfs als de oorspronkelijke transactie als een licentie was vormgegeven. Dat geeft niet automatisch het recht om de software onbeperkt te kopiëren, te wijzigen of opnieuw te installeren. Er moet daarom rekening worden gehouden met de toepasselijke auteursrechtelijke regels en licentievoorwaarden.

De EU-richtlijn inzake het recht op reparatie stimuleert onafhankelijke reparatie voor bepaalde consumentenproducten en beperkt ongerechtvaardigde hindernissen voor reparatie. Ze voorziet echter niet in een algemene vrijstelling van intellectuele-eigendomsrechten en geeft niet automatisch toestemming om beschermde reserveonderdelen of software te kopiëren.

Twee eenvoudige voorbeelden uit de consumenten- en industriële praktijk

Een Belgische webshop koopt originele smartphones in die voor het eerst in de Europese Economische Ruimte werden verkocht. De webshop test de toestellen, vervangt waar nodig versleten batterijen, beoordeelt de staat ervan en verkoopt ze als gerefurbishte smartphones, met een duidelijke vermelding van hun staat en eventuele niet-originele onderdelen. In veel gevallen zou dit bedrijfsmodel mogelijk moeten zijn, op voorwaarde dat de regels inzake consumentenbescherming, veiligheid en garantie worden nageleefd.

Een kmo koopt een tweedehandse industriële robot of CNC-machine van een Europese productievestiging. Ze vervangt versleten kabels, lagers, afdichtingen of veiligheidscomponenten, test de apparatuur en verkoopt die vervolgens als gerefurbishte robot of tweedehandse CNC-machine. In veel gevallen zal de doorverkoop zelf mogelijk zijn, op voorwaarde dat het een originele machine betreft die voor het eerst met toestemming van de betrokken houders van de intellectuele-eigendomsrechten op de EER-markt werd gebracht. Het risico neemt toe wanneer de refurbishing beschermde vervangingsonderdelen, softwarewijzigingen of aanzienlijke aanpassingen omvat die gevolgen hebben voor de veiligheid of conformiteit. Ook moet worden vermeden dat de indruk ontstaat dat de oorspronkelijke fabrikant de refurbishing heeft goedgekeurd.

Drie maatregelen voor Belgische technologiebedrijven

Alvorens een gerepareerd of gerefurbisht product door te verkopen, moeten bedrijven vier vragen overwegen: Is het product origineel? Werd het voor het eerst met toestemming van de rechthebbende op de EER-markt gebracht? Wat werd er gewijzigd? En hoe zal het aan klanten worden voorgesteld?

Voer deze drie praktische stappen uit om de risico’s te beperken:

1. Documenteer de herkomst van de producten. Bewaar bewijsstukken waaruit blijkt dat de goederen origineel zijn en, indien van toepassing, dat ze voor het eerst met toestemming van de rechthebbende op de EER-markt zijn gebracht.

2. Wees transparant in uw marketing. Gebruik het oorspronkelijke handelsmerk op een manier die het originele product correct identificeert. Vermijd bewoordingen, logo’s of verpakkingen die de indruk kunnen wekken dat er sprake is van een officiële certificering of samenwerking als dat niet het geval is.

3. Controleer het reparatieproces. Breng in kaart welke onderdelen worden vervangen, of het om originele of compatibele onderdelen gaat, of ze gevolgen hebben voor de veiligheid, prestaties of conformiteit, en of de informatie voor de klant en de garantievoorwaarden duidelijk zijn. Ga na of voor vervangingsonderdelen of software-ingrepen aanvullende toestemming op het vlak van intellectuele eigendom vereist is, rekening houdend met de toepasselijke reparatie-uitzonderingen.

Besluit

Refurbishing en intellectuele-eigendomsrechten hoeven niet noodzakelijk met elkaar in conflict te zijn. Het uitputtingsbeginsel is een van de juridische redenen waarom markten voor tweedehandse en gerefurbishte goederen kunnen bestaan. Dat betekent echter niet dat alle vormen van reparatie of wijziging zijn toegestaan. Bedrijven moeten extra voorzichtig zijn met producten die van buiten de EER afkomstig zijn, ingrijpende revisies, ongeoorloofde kopieën van beschermde reserveonderdelen, software-ingrepen en marketing die klanten kan misleiden.

Voor Belgische technologiebedrijven is een praktische aanpak aangewezen: beschouw refurbishing zowel als een circulaire zakelijke kans als een kwestie van naleving van de regelgeving. Een duidelijk inkoopbeleid, open communicatie en een gecontroleerd reparatieproces kunnen veel risico's op het vlak van intellectuele eigendom verminderen.

Rechtsgrondslag en verdere informatie

- Uitputting van EU-merkenrechten
- Benelux-kader voor merken en modellen
- Europese uitputting van octrooirechten
- EU-modellenrecht en reparatieclausule — Verordening (EU) 2026/715
- EU-regels inzake auteursrecht op software
- EU-richtlijn inzake de reparatie van goederen

Auteurs

Katrien Meuwis